

Адыгеим

кӀэлэцӀыкӀу 20 икӀыщт

«Артекым» мы илъэсым зыщызыгъэпсэфыщт ыкӀи зипсауныгъэ щызыгъэпытэщт ныбжьыкӀэхэм япроцент 95-р еджэнымкӀэ, искусствэмкӀэ ыкӀи нэмыкӀ лъэныкъохэмкӀэ гъэхъагъэхэр зилэхэр арых.

Ахэм ыпкӀэ хэмылӀэу путевкэхэр аратыщтых. Процент 5-у къанэрэм коммерческэ шыкӀэм тетӀу путевкэр зэригъэотыщт, ащ ыуасэр сомэ мин 65-рэ.

Хэгъэгъу ззошхор зауhyгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэм епхыгъэу апэрэ купыр мэлъыфэгъум и 26-м зыгъэпсэфыплэм кӀошт. ЗэкӀэмкӀи ащ кӀэлэеджэ-кӀо мин фэдиз екӀолэнэу агъэнафэ. Адыгеим щыц кӀэлэцӀыкӀухэри ахэм ахэтыщтых. АР-м гъэсэнэгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ и Министерствэрэ АР-м лӀошӀэнымкӀэ ыкӀи социальнэ хэъоныгъэмкӀэ и Ми-

нистерствэрэ къафагъэхыгъэ тхылъым елӀытыгъэу республикэм ирайонхэм ыкӀи икӀа-лэхэм ащеджэрэ кӀэлэеджэ-кӀо анахь дэгъухэм ащыщхэр зыгъэпсэфыплэм кӀонхэу къыхахыгъэх. ЗэкӀэмкӀи Адыгеим нэбгырэ 20 икӀынэу агъэнафэ, ахэр жьоныгъуакӀэм ыкӀэм гъогу тыхъащтых.

Чыплэ зэфӀэшхъафхэм къарыкӀырэ ныбжьыкӀэхэр «Артекым» изыгъэпсэфыплӀыщымэ ащылэщтых, зэкӀэмкӀи ар бгъу мэхъу. Непэрэ мафэм ехъулӀэу кӀэлэцӀыкӀу Гупчэм гъэцӀкӀэ-жыын лӀошӀэнхэр щызэшлуахы. «Артекым» игенеральнэ пашэу

Алексей Каспржак къызэри-луагъэмкӀэ, мы илъэсым инфра-структурэм хэъоныгъэ фэшлыгъэным сомэ миллиарди 5,7-рэ пӀуагъэхъанэу агъэнафэ.

«Артекур» Къырым икӀыблэ щылэ псӀуплӀэу Гурзуф 1925-рэ илъэсым мэкъуогъум и 16-м къыщызӀуахыгъагъ. Апэр лагерь-санаториеу жъэгъуэу зилэ кӀэлэцӀыкӀухэм апае ашлыгъагъ. Хэгъэгъу ззошхом илъэхъан лагерыр зэфашлыжыи Алтай ахыжыгъагъ, 1944-рэ илъэсым Къырым къыщызӀуахыжыгъ. СССР-м илъэхъан къыщегъэжыагъу Краснодар краимкӀэ «Орленкэм» игъусэу «Артекур» кӀэлэцӀыкӀухэм зызыщэгъэпсэфырэ Гупчэ анахь инэу алытэ.

(Тикорр.).

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 2-рэ нэкӀубгъор

Къэбар зэфӀэшхъафхэр.

Я 4-рэ нэкӀубгъор

Хэгъэгъу ззошхом иветеранэу, КГБ-м илъэсыбэрэ лӀоф щызышлагъэу Цундышкэ Чэтибэ фэгъэхыгъэ.

Я 5-рэ нэкӀубгъор

Адыгэбзэ тхыбзэр латин тхакӀэм тетӀу гъэпсы-жыгъэным шӀэныгъэлэжыгъэхэм ащыщхэм еплъыкӀэу фырялэр.

Мэкъэгъэлу

Ныбджэгъу лъапӀэхэр!

2015-рэ илъэсым иятӀонэрэ илъэсныкӀэ кӀэтхэгъу уахътэр макӀо. КӀэтхакӀлэр мыщ фэд:

Индексэу 52161-рэ зилэу тхъамафэм 5 къыдэкӀырэм — сомэ 892-рэ чапыч 62-рэ;

Индексэу 52162-рэ зилэу фэгъэкӀотэныгъэ зыфашлыхэрэм апаем — сомэ 874-рэ чапыч 52-рэ;

Индексэу 14289-рэ зилэу бэрэскэшхо мафэм телепрограммэр игъусэу зэ къыдэкӀырэм — сомэ 280-рэ чапыч 68-рэ.

Ныбджэгъу лъапӀэхэр!

ЛъапкӀ гъэзетэу «Адыгэ макъэр» тэц пай къызыфыдэкӀырэр. ТыкӀэжыугъатх тилъэплэ гъэзетым!

Сомэ миллиони 10 пӀуагъэхъагъ

Транспортыр щынэгъончъэным къыдыхэлъытэгъэ лӀофтхъабзэхэр гъэцӀкӀэгъэнхэм пае чыплэ бюджетым къыхахыгъэ сомэ миллиони 10 блэкӀыгъэ илъэсым Адыгеим щагъэфедагъ.

Шольпыр программэу «Транспорт системэм хэъоныгъэхэр ышӀынхэр» зыфилоу 2014 — 2018-рэ илъэсхэм атэгъэлсы-

хъагъэм мылӀкур къыдыхэлъытагъэу щытыгъ. Ащ къызэригъэнафэу, зӀухыгъэ лӀахъзэхэлӀ обществэу «Автовокзалхэм ыкӀи

автостанциехэм яобъединение» хэхъэрэ псӀуалӀэхэм ящынэгъончъагъэ нахь агъэлъэшыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ипресс-къулыкӀу къызэритырэмкӀэ, нэмыкӀ къалэ е шольпыр кӀонхэу фаехэм вокзалым, автостанцием, автокасэм билет къащашӀфы зыхъу-кӀэ, ахэр зыщыщыр къэзыу-шыхъатырэ тхылъыр къагъэлэ-гъон фае. Зэрэщэрэм фэгъэхыгъэ къэбарыр нэужым федеральнэ уполномоченнэ къулыкӀум лӀэкӀэхэ. Джащ фэдэу цыфхэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэным фэшӀ вокзалхэм ячӀэхъапӀэхэм адэжэ лӀэкӀэ къырахъакӀырэ ыкӀи стационар детекторхэр ащагъэуцугъэх, видеопплӀэным исистемэ ащагъэпсыгъ, нэмыкӀэу зэшлуахыгъэр макӀлэ.

Ащ нэмыкӀэу, транспортыр щынэгъончъэным епхыгъэ специалистхэр гъэхъазыргъэнхэр

АР-м псӀолӀэшлынымкӀэ, транспортымкӀэ, псӀуплӀэ-коммунальнэ ыкӀи гъогу хызмэтхэмкӀэ и Министерствэ игъоу ылытагъ.

Мы гухэлъым АР-м и Лышхъы дыригъэштагъ ыкӀи мыщ фэдэ егъэджен курсхэм афэгъэхыгъэ программӀкӀэхэм псынкӀэу лӀоф ашӀэу рагъэжъэн

зэрэфаем къыкӀигъэтхыгъ.

Джащ фэдэу Мыекъуапэ пэчыжъэу щыт псӀуалӀэхэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэн зэрэфаем зӀухыгъэ лӀахъзэхэлӀ обществэу «Автовокзалхэм ыкӀи автостанциехэм яобъединение» ипашӀэхэм ТхъакӀушынэ Аслъан аналэ тыраригъэдзагъ.

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ
хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыфэлорышлэрэ
учреждениехэм кьулыкьоу «Социальнэ таксир»
къащызэлухыгъэным фэгъэхьыгъ

Зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ цыфхэм транспортным ыльэныкьокIэ яфэлорышлэрэ гъэцэкIэ-гъэнхэм пае **унашъо сэшIы**:

1. Положениеу «Социальнэ таксир» зыфилорэм епхыгъэ кьулыкьум иЮфшлэн зэрэзэхэщэгъэ-щтыр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыфэлорышлэрэ учреждениехэм кьулыкьоу «Социальнэ таксир» къызэлухыгъэным иЮф хэлэ-жъэнхэу.

3. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Юфшлэ-нымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Мини-стерствэ исайт ригъэхьанэу, кыхауыным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ ма-

къэмрэ» яредакции, мазэ къэс къыдэкIырэ официальнойнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуагъэхэр» зыфилорэм алэкигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишъолыргъэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэ-хьаным пае Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэ-лорышлэлэ мы унашъор Iэкигъэхьанэу.

4. Мы унашъом игъэцэкIэн зэрэклорэм лып-лэнэу министрэм иапэрэ гуадзэ фэгъэзэгъэнэу.

5. Кызыхауырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекьуапэ,
мэлыльфэгъум и 7, 2015-рэ илъэс
N 84

Паспорт 87-рэ афагъэпсыгъ

2015-рэ илъэсыр
кызыхьагъэм
кышыублагъэу хьапс
зытэлхэу паспорт
зыгъэпсыгъэхэм япчъагъэ
фэдитIукIэ нахьыбэ
хъугъэ.

ХэушъафыкIыгъэ учетымкIэ подразделением икьулыкьушлэ-хэу хьапсIэххэм япаспортхэм яЮфыгъохэм апылхэм зэра-гъэунэфыгъэмкIэ, Урысыем ко-щын ЮфхэмкIэ кьулыкьоу Ады-гэ Республикэм щылэм тхылъ 95-рэ Iэклагъэхьагъ, ахэм ащы-щэу паспорт 87-рэ хьапсIэххэм афагъэпсыгъ.

Паспортхэр ямылэу респуб-ликэм ит хьапсхэм къачIагъэ-кIыжыгъэр нэбгыри 5 нылэп, блэкIыгъэ илъэсым иапэрэ мээих егъэпшагъэмэ, ар фэди 4-кIэ нахь макI.

«Къэлогъэн фае нэбгырищымэ япаспортхэр яунэ зэрилгыгъэр. Зы нэбгырэр мээитIу нахьы-бэ хьапсым зэрэдэмысыгъэм

кыхэхэлэу, паспортыр фагъэп-сынэу игъо ифагъэхэп. Хьапс зытэлъ зы нэбгырэм зыщыщ къэралыгъор игъом зэрамы-гъэунэфыгъэм фэшI паспортыр агъэхьазырынэу хъугъэп», — къеты бзэджащIэхэм пшъэдэ-кIыж ягъэхьыгъэнымкIэ фе-деральнэ кьулыкьум и Гъэло-

рышлэлэу Адыгэ Республикэм щылэм ипресс-кьулыкьу.

Хабзэм зэригъэнафэрэмкIэ, хьапсIэххэм ипаспорт итхылъ-хэм ахэмыллы е ащ иуахтэ икIыгъэ зыхьукIэ, учреждением ащ ыналэ тыригъэтын ыкIи игъом документхэр фигыгъэпсынхэ фае.

Наркоманхэр къаубытыгъэх

Наркоманхэм язэлукIэлэ унэ наркополицейскэхэм
кычIагъэщыгъ. Зэшъхэгъусэхэм япсэупI ахэр
зыщызэрэуагъоитыгъэхэр.

Наркотикым пыщагъэхэр зы-щагъэхъужырэ диспансерэу Мыекьуапэ дэтым ахэр нэлъасэ

щызэфэхъугъэх. Сьд фэдиизэу мыхэм къалэзагъэхэм, унэм кызэкIожьхэм наркотикым зы-

пищэжыгъэх. Нэужым тIуми яшIоигъоныгъэкIэ янэлъасэхэр унэм кырагъэблагъэхэти, нар-котикэу кызфагъэфедэщтыр ашIыщтыгъ.

Джащ фэдэу зэшъхэгъусэ-хэм яунэ зыщызэлукIэгъэхэ мафэм ахэр кьулыкьушлэхэм къаубытыгъэх. Бысымхэри, хьа-кIэхэри наркологическэ дис-пансерым защэхэм, ахэм нар-котикыр зэрагъэфедэгъэр нафэ къэхъугъ.

Наркотик зыхэлъ пкъыгъо-хэр ежъхэм ямызакъоу, янэ-лъасэхэм яунэ зэрэщарагъэшIы-щтыгъэм кыхэхэлэу, зэшъхэ-гъусэхэм уголовнэ Юф къафы-зэлъахыгъ. Илъэси 2-м кыи-щегъэжьагъэу илъэси 6-м нэс хьапс атыралъхьан алъэкIышт.

Наркотикхэр зэрагъэзеклорэм лыплъэрэ Федеральнэ кьулыкьум и Гъэлорышлэлэу Адыгэ Рес-публикэм щылэм ипресс-кьулыкьу.

Адыгэ Республикэм
шIэныгъэм,
литературэм ыкIи
искусствэм
альэныкьокIэ и

Къэралыгъо шIухьафтынхэмкIэ
Адыгэ Республикэм
и Лышъхьэ дэжъ щызэхэщэгъэ
Комиссием къеты

Адыгэ Республикэм шIэны-гъэм, литературэм ыкIи ис-кусствэм альэныкьокIэ и Къэралыгъо шIухьафтынхэмкIэ Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ дэжъ щызэхэщэгъэ Комисси-ем макъэ къегъэлэу 2015-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм шIэныгъэм, литературэм ыкIи искусствэм альэныкьокIэ и Къэралыгъо шIухьафтынхэр зы-фагъэшъуашэмэ хъунэу къагъэ-лъагъо ашIоигъохэмкIэ доку-ментхэр аштэу зэраублагъэмкIэ. Адыгэ Республикэм шIэны-

гъэм, литературэм ыкIи иску-ствэм альэныкьокIэ и Къэра-лыгъо шIухьафтынхэм яхьылэ-гъэ Положениемрэ Комисси-ем документхэр зэрэрахьылэрэ шIыкIэмрэ мыщ кыкIэлъыкIоу кыххэтэутых (**еплъ я 3-рэ нэ-кIубгъом**).

2015-рэ илъэсым мэкъуогъум и 1-м нэс документхэр мыщ фэдэ чIыплэм кырахьылэн алъэкIышт: къ. Мыекьуапэ, ур. Пионерскэр, 199, я 25-рэ каб.; телефонэу зэрыгъозэщтыр: 57-13-57; 52-55-14.

Зэнэкьокьум икIэуххэр зэфыхьысыжыгъэх

Журналист Юфшлагъэхэм язэнэкьокьоу шъолыргъ, чIыплэ къэбарлыгъэлэс амалхэм Iэпылэгъу язытырэ Фондым зэхыщэгъагъэм икIэуххэр мэлыльфэгъум и 6-м Урысые народнэ фронтым зэфыхьысыжыгъэх.

Хэгъэгум ишъолыргъ зэфэшъ-хьафхэм арысхэм журналист Юфшлагъэ мин 1,5-рэ фэдииз мы зэнэкьокьум кырахьылэ-гъагъ. Апэрэ чэзыум Юфшлагъэ 500-у кыхахыгъэм щыщэу 279-р текIоныгъэ кыдэзыхы-гъэхэм япискэ хагъэхьагъ.

Зэнэкьокьум щытекIуагъэхэм зэу ащыщ Адыгэ Республи-кэмкIэ сэкъатныгъэ зилэхэу курэжыгъэхэр кызфэгъэфедэ-хэрэм я Союз иправление итхьаматэ игуадзэу, Урысые народнэ фронтым ишъолыргъ штабэу Адыгэ Республикэм щылэм хэтэу, проектэу «Те-атр-студиеу «Per aspera» зы-филорэм клэщакIо фэхъугъэу ыкIи ипащэу, сценаристэу, усагIоу, пшысэхэм ясборни-кэу «Магазин цветов» зыфи-лорэр зытхыгъэу, Адыгэ Рес-публикэм ишIухьафтынэу зы-псауныгъэкIэ щыкIагъэ зилэхэм апае агъэнэфагъэм илауреа-тэу, къэбарлыгъэлэс амалхэм яя IV-рэ Дунэе фестивалэу «Интеграция» зыфилорэм и Гран-при кыдэзыхыгъэу Арина Ефимовар.

— Шыпкьэр къэслон, жур-налистикэм ыльэныкьо сызэ-рэщымылажыгъэрэм епхыгъэу лауреат сыхъуным сыщыгу-гыгъэп. ТхэнымкIэ Iэпэлэсэ-

ныгъэшхо зыхэлъхэр зэнэкьо-кьум хэлэжьагъэх, — зэнэкьо-кьум кIэуххэу фэхъугъэхэм ишIошI Аринэ къарелуалэ. — Ситхыгъэхэр анахьэу зыфэ-гъэхьыгъэр цыф псаухэм сэкъатныгъэ зилэхэм фыщытыкIоу афырялэр зэрэзблахъун фаер ары. Сэкъатныгъэ зилэхэр нэ-мыкIхэм анахьы зэрэмынахь дэйхэр, зэкIэми зэфэдэ фи-тыныгъэхэр, амалхэр тилэн, социальнэу зыдгъэчанын зэрэфаер щысэхэмкIэ къэсэгъэ-лъагъо. Мы лъэныкьомкIэ си-закъоу Юф зэрэсымышлэрэр къэлогъэн фае. Адыгэ Респуб-ликэмкIэ сэкъатныгъэ зилэхэу курэжыгъэхэр кызфэгъэфедэ-хэрэм я Союз хэтхэу «Те-атр-студиеу «Per aspera» зы-филорэм иЮфшлэн хэлэжьэхэрэр сигъусэх. Цыф узынчъэхэм ащыщхэм сэкъатныгъэ зилэхэм уялэзэмэ, гукIэгъу афыуилэмэ икьунэу алытэ. Ау тызэрэ-мылпытэжыгъэу зэфэдэ тызэрэ-мыхъуштыр къагурылорэп.

Мэлыльфэгъум и 25-м кыи-щегъэжьагъэу и 28-м нэс Санкт-Петербург щыкIошт ятIо-нэрэ Медиафорумым Аринэ нэмыкIэу зэнэкьокьум щате-кIогъэ адрэ нэбгырэ 278-ри хэлэжьэщтых.

Ипылэгъу щыкIэхэрэм апай

Агу илыр нэмыкIхэм арагъэшIэным тещыныхьэхэу, ягуп-шысэхэр зыдагъошын фэдэ щымылэу къащыхъоу е щымылэу, зыфагъэзэщтыр амышIэу кIэлэцIыкIлэхэм, Iэтахьохэм ахэтыр макIэп. Ахэм афэдэхэм апае щылэныгъэм чIыплэ кьин ри-гъэуцогъэ сабийхэм Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ Фондымрэ Урысые Федерацием ишъолыргъэм ягъэцэкIэкIо хабзэрэ зыкI урысые цыхьэшIэгъу телефоным Юф рагъашIэ — 8-800-2000-122. Ащ теохэрэм Юфыгъоу зыгъэгумэкIыхэрэмкIэ Iэпылэгъу агъотын алъэкIышт.

Адыгэ Республикэм и Президент 2002-рэ илъэсым шышъхьэлум и 13-м ышыгыгъэ унашъоу N 192-р зытетым игуадзэу N 1-р

Адыгэ Республикэм шлэныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэныкъокӀэ и Къэралыгъо шӀухъафтынхэм яхьылэгъэ Положениер

1. Адыгэ Республикэм шлэныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэныкъокӀэ и Къэралыгъо шӀухъафтынхэр (нэужым Къэралыгъо шӀухъафтынхэр тӀозэ дгъэкӀощт) зафагъэшъуашэрэр шлэныгъэм ыльэныкъокӀэ гъэхъгъэ инхэр зашӀыхэкӀэ, литературэмрэ искусствэмрэ альэныкъокӀэ лӀпӀэлэсныгъэ ин зыхъӀь произведенийехэу атхыгъэхэм общественностым осэшхо къа-зыфишыкӀэ ыкӀи Адыгэ Республикэм ишлэныгъэрэ икультурэрэ а лофшлагъэхэмкӀэ ялахьышхо захашӀыхьэкӀэ ары.

2. Сомэ мин 200 хьурэ Къэралыгъо шӀухъафтынхэр илъэсигъум зэ афагъэшъуашэ.

3. Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зы авторым ыкӀи автор купым афагъэшъошэнэу къагъэлъэгъон альэкӀышт.

А зы кандидатурэр лофшлагъытӀукӀэ е ащ нахьыбэкӀэ Къэралыгъо шӀухъафтынхэр фагъэшъошэнэу къагъэлъэгъонэу шытӀэп.

Къэралыгъо шӀухъафтынхэр фагъэшъошэнэм пае къагъэлъэгъогъэ коллективым автор шъхалэхэр ары нӀлӀп хэтынхэ фаер, литературэмрэ искусствэмрэ япроизведенийехэм мэхъэнэ ин дэдэу ялэмрэ художественнэ шуагъэу ахэлъымрэ ялахь гъэнэфагъэ ахэм хашӀыхагъэу шытын фае ыкӀи япчъагъэ нӀбгыри 5-м шӀокӀынэу шытӀэп. Административнэ, консультативнэ е зэхъшӀӀан лофшлӀаным епхыгъэу лоф зышлагъэхэр Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошэнэу къагъэлъэгъорэ коллективым хагъэхъанхэу шытӀэп.

Дунаим ехыжыгъэхэр Къэралыгъо шӀухъафтынхэр къызфагъэшъошэнэу къагъэлъагъохэрэм ахагъахьэхэрэп, мыщ къыхимыубытэхэрэп нӀбгыришым нахь мымакӀэу зыхът автор коллективым хахьэхэрэп ары, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм шлэныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэныкъокӀэ и Къэралыгъо шӀухъафтынхэр афэгъэшъошэгъэнхэмкӀэ Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ дӀажь цызэхъщэгъэ Комисси-ем Къэралыгъо шӀухъафтынхэр афэгъэшъошэгъэнхэмкӀэ материалэу къырахьыллагъэхэр зыщиштагъэмрэ а канди-датхэмкӀэ кӀаух голосованиер зыщыкӀуагъэмрэ азыфагу къифэгъэ уахътэм Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъо-

шэнэу къагъэлъэгъуагъэр дунаим зехьыжкӀэ.

4. Зэнэкъокъум шыпхырымыкӀыгъэ научнэ лофшлагъэхэмрэ произведениехэмрэ ятӀонэрэу къагъэлъэгъожьхэрэп.

Шлэныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэныкъокӀэ мы Положением диштэрэ лофшлагъахэр ыкӀи произведенийекӀэхэр шыӀэ зыхъукӀэ, Къэралыгъо шӀухъафтынхэм илауреат ятӀонэрэу ар къыфагъэшъошэн альэкӀышт, ыпӀэкӀэ къызыщыфагъэшъошэгъэ уахътэм ыуж илъэсигъэ нахьыбэ зытешӀэкӀэ.

5. Къэралыгъо шӀухъафтынхэр афэгъэшъошэгъэнхэмкӀэ научнэ лофшлагъэхэмрэ произведенийехэмрэ къэзыгъэлъагъохэрэп Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцӀэкӀэкӀо къулыкӀухэр, республикэм итворческэ союзхэр, общественнэ объединениехэр, научнэ ыкӀи зэхъубытэгъэ гъэсэныгъэ зашарагъэгъотырэ учреждениехэр, гъэзетхэмрэ журналхэмрэ яредакцияхэр ары.

Адыгэ Республикэм къыхимыубытэрэ чӀыпӀэм шыӀэ организацием произведениеер къыгъэлъэгъуагъэ зыхъукӀэ, ыпшъэкӀэ зыцӀэ къетӀогъэ республикэ организациехэм ашыщ горэ лъэлум хӀплӀэн фае.

6. Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошэнэу къагъэлъэгъон альэкӀыштхэр:

1) гуманитар, социальнэ, естественнэ, техническэ шлэныгъэхэм хэхъоныгъэ ин афэзышыгъэ научнэ лофшлагъэхэу къыдагъэкӀыгъэхэр;

2) шлэныгъэ-техническэ ушэтынхэр, опытно-конструкторскэ лофшлагъэхэр — ахэр шыӀэныгъэм шыпхырышыгъэ зыхъукӀэ;

3) литературнэ произведенийехэр — къызыхаутирэ нэуж;

4) музыкальнэ, театральнэ, цирк искусствэм, дизайным, кином ыкӀи телевидением альэныкъокӀэ лофшлагъэхэр — концертхэм, къэгъэлъэгъонхэм, театрэхэм, кинотеатрэхэм цӀыфхэр ахэм нӀлуасэ зашӀыфхьурэ, радиомкӀэ ыкӀи телевидениемкӀэ къызатыхэ ыкӀи игъэкӀотыгъэу общественностым еплъыкӀуагъэ афырилэр нафэ къызыхьурэ нэуж;

5) архитектурэм ыльэныкъокӀэ лоф-

шлагъэхэр — псэуальэхэр затырэ нэуж.

7. Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зафагъэшъошэрэ илъэсым иапэрэ квартал блимыгъэкӀэу Комиссием къэбар жьугъэм иреспубликэ амалхэм мэкъэгъэу къарегъахьэ Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошӀтхэмкӀэ зэнэкъокъур зэраублэрэм фэгъэхьыгъэу. Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошэнэу къагъэлъагъохэрэм ядокументхэр ар зафагъэшъошӀт илъэсым мэкъуогъум и 1-м нӀс Комисси-ем къырахьылӀэх, ау мы мафӀэу зигугъу къэтшыгъэр къэсынӀэкӀэ илъэс-ныкъом нахь мымакӀэу къэнагъэу а лофшлагъэхэр къыхаутигъэхэу (агъэцӀагъэхэу, къагъэлъэгъуагъэхэу, агъэпсыгъэхэу) шытынхэ фае.

Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошэнэу къагъэлъэгъогъэ лофшлагъэхэм чэзыуитӀоу Комиссиер ахӀплӀэ. Апэрэ чэзыуи Къэралыгъо шӀухъафтынхэр афэгъэшъошӀгъэнымкӀэ зэнэкъокъум хӀлӀажьӀшт лофшлагъэхэр къыхахы, ятӀонэрэм — Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зэрафагъэшъошагъэм фэгъэхьыгъэ унашъор аштӀэ.

8. Научнэ лофшлагъэхэу ыкӀи произведенийехэу къагъэлъагъохэрэм зэнэкъокъу шыкӀэм тетӀэу ахӀплӀэх. АрэуштӀэу замышӀырэр зы лофшлагъэ нэмыкӀ зэнэкъокъум къызырамыхьылӀэкӀэ ары.

Научнэ лофшлагъэхэу ыкӀи произведенийехэу Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошэнэу зэнэкъокъум хӀлӀажьэнэу къыхахыгъэхэм яспискэ илъэсэу Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зафагъэшъошӀтхэм бӀдзэогъум и 1-м бламыгъэкӀэу къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ цӀыфхэм алыагъэлӀэсы.

Комиссием Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкӀэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм культу-рэмкӀэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкӀэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкӀэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм ащыпсэурэ тильӀпкӀэгъухэм адыр-лӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет,

Адыгэ Республикэм чӀыопс къэкӀуа-плӀэхэмкӀэ ыкӀи тыкъэзыуцухьэрэ ду-наир къэухъумэгъэнымкӀэ и ГъӀоры-шлӀаплӀэ, джащ фэдэу а лофым епхы-гъэу шыт нэмыкӀ лъэныкъохэр къыхэ-лажъэхэзэ, Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошэнэу къагъэлъэгъогъэ на-учнэ лофшлагъэхэмкӀэ, литературэмрэ искусствэмрэ япроизведенийехэмкӀэ цӀыфхэм яеплъыкӀэхэр игъэкӀотыгъэу къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ къалон-хэм фытегъэпсыхьэгъэ лофыр зешӀуе-хы. Комиссием илъэсэу Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зафагъэшъошӀтхэм лоныгъом и 1-м нӀс цӀыфхэм яеплъы-кӀэхэм, шыкӀагъэу альӀгъухэрэм, къы-ралуалӀэхэрэм япхыгъэ материалхэр ештӀэх.

9. Комиссием къызэрӀрихьылӀэрэм тетӀэу Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и УказкӀэ Къэралыгъо шӀухъафтынхэр афагъэшъуашӀэх.

10. Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошагъэхэм «Адыгэ Республикэм шлэныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэныкъокӀэ и Къэралыгъо шӀухъафтынхэр илауреат» зыфилорэ цӀэр, дипломыр, Шытхьу тамыгъэр, джащ фэдэу илъэсэу итым итыгъэгъэзэ мазэ ахьӀэ шӀухъафтынхэр аратыжы.

Автор купым Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъуашӀэкӀэ, ахьӀэр зӀфӀдизэу авторхэм атырагуащ.

11. Къэралыгъо шӀухъафтынхэм ила-уреат хьугъэу цымылӀажьым идипломрэ и Шытхьу тамыгъэрэ нӀпӀеплӀ фӀдӀэу иунагъо ратыжых. Урысые Фе-дерациемрэ Адыгэ Республикэмрэ яхӀбзӀгъэуцугъэ къызэрӀдилъытӀэрэ шыкӀэм тетӀэу ахьӀэр цымылӀажьым нахь къыпӀэблагъэхэм ашыщ горэм ратыжы.

12. Адыгэ Республикэм шлэныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэны-къокӀэ и Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфа-гъэшъошагъэм ахьӀэу ратырэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет икӀэ-кӀуапӀэхэм къахагъэкӀы. Адыгэ Респу-бликэм шлэныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэныкъокӀэ и Къэралыгъо шӀухъафтынхэу афагъэшъошагъэхэр джы-рӀэкӀэ кӀуачӀэ зилӀэ хӀбзӀгъэуцугъэм ди-штӀэу хӀбзӀлӀахьхэр зафаӀахырэ хахьо-хэм ахалытӀэхэрэп.

Адыгэ Республикэм и Президент 2002-рэ илъэсым шышъхьэлум и 13-м ышыгыгъэ унашъоу N 192-р зытетым игуадзэу N 4-р

Адыгэ Республикэм шлэныгъэм, литературэм, искусствэм альэныкъокӀэ и Къэралыгъо шӀухъафтынхэмкӀэ Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ дӀажь цызэхъщэгъэ Комиссием документхэр зэрӀрахьылӀэрэ шыкӀэр

1. Адыгэ Республикэм шлэныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэныкъокӀэ и Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошӀтхэм произведениехэр къагъэлъагъох Адыгэ Республикэм шлэныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэныкъокӀэ и Къэралыгъо шӀухъафтынхэм яхьылӀэгъэ Положениеу мы УказымкӀэ аухэсыгъэм диштӀэу.

2. Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэшъошӀтхэм произведенийехэр къагъэлъэгъонхэм пае мы къыкӀлӀыкӀорэ документхэр Комиссием лӀкӀагъа-хьэх:

а) произведением ыцӀэ икӀоу, авто-рым ыльӀэкӀуацӀэ, ыцӀэ, ятацӀэ (паспор-тым тетӀэу), ицӀэтӀедз, произведениеер къызыхаутигъэ (къызышагъэлъэгъогъэ, зышагъӀпсыгъэ, зышатӀупшыгъэ) пӀальэр ыкӀи чӀыпӀэр, Къэралыгъо шӀухъафтынхэр фагъэшъошӀтхэмкӀэ произведением уасэу къыфашӀыгъэр зэрытхагъэхэр;

б) Къэралыгъо шӀухъафтынхэр фагъэшъошӀтхэм пае произведениеер къызэра-гъэлъэгъуагъэм ехьылӀэгъэ унашъоу ор-ганизацием ышыгъэр;

в) произведениеер къызытегушылӀэрэ кӀэкӀлӀэу тхыгъэу;

г) произведениеер къызэрӀдагъэкӀы-гъэр, ар къызыхаутигъэ (къызышагъэ-лъэгъогъэ, зышагъӀпсыгъэ, зышатӀупшы-гъэ) уахътэр ыкӀи чӀыпӀэр къэзыушы-хьатырэ справкэхэр, актхэр, нэмыкӀ документхэр;

д) игъэкӀотыгъэу общественностым произведением осӀ ин къызэрӀфӀшы-гъэр къэзыушыхьатырэ материалхэр;

е) кадрэхэм яучет зэрӀхъыр къэзы-ушыхьатырэ тхьапэр ыкӀи зыфагъэшъо-шӀэнэу къагъэлъэгъуагъэм исурӀт.

Документхэр къэзыгъэлъэгъогъэ лъэ-ныкъом къегъэшъыпкӀажьых ыкӀи ипчъа-гъӀкӀэ зы хьоу Комиссием лӀкӀегъахьэх.

3. ЫпшъэкӀэ зыцӀэ къетӀогъэ доку-ментхэм ягъусэу Комиссием хӀт пӀпчъ лофшлагъэм нӀлуасэ зыфишыным пае япчъагъэкӀэ 15-м къыщымыкӀлӀэу мыщ фӀдӀэ материалхэр аӀкӀагъэхъанхэ фае: шлэныгъэмрэ литературэмрэ альэны-къокӀэ — произведенийехэр;

изобразительнэ искусствэмрэ ди-зайнымрэ альэныкъокӀэ — репродук-

циехэу, сурӀтхэу, каталогхэу е про-спектхэу лофшлагъэхэм нахь икӀоу нӀ-луасэ уафэзышыхэрэр; архитектурэм ыльэныкъокӀэ — псэуальӀэм исурӀт зэхъугъоягъэхэр (псэуальӀэм е псӀо-лӀэ зэхътым теплъӀэу илӀэр, ыгупӀэкӀэ зэрӀгъӀпсыгъэр, ыкӀоцӀ зэрӀщытыр, нэмыкӀхэр), псэуальӀэм архитектурэ гупшысӀэ шъхалӀэу зыдилыгъыр къы-зыщылӀотыкӀыгъэ тхыгъэр ыкӀи псӀуа-лӀэр зэраушӀэтыгъэм фӀхьугъэ кӀаух-хэр зэрытхэр;

музыкальнэ, хореографическэ, теат-ральнэ ыкӀи цирк искусствэм альэны-къокӀэ — произведенийехэр зытетхъгъэ аудио-, видеокассетэхэр е дискхэр, нэмыкӀ материалхэр;

киномрэ телевидениемрэ альэны-къокӀэ — фильмым икопие е видео-кассетэр, нэмыкӀ нӀрылӀэгъу мате-риалхэр.

Комиссием къылӀэкӀэхьэрэ матери-алхэр аритыжыхьэрӀп (мыщ къыхи-мыубытэхэрӀп произведенийехэм яори-гиналхэр ары).

4. Къэзыгъэлъэгъорэ лъэныкъом

ипшъӀрылӀ лофшлагъэу къагъэлъэгъуа-гъэм фэгъэхьыгъэ къэбарыкӀэ шыӀэ хьумэ Комиссиер ащ щигъэгъозэнэу, ищыкӀагъэу зильытӀэрэм — Комисси-ем а лофшлагъэм иоригинал лӀкӀигъэ-хъанэу, джащ фэдэу тегушылӀэхэ зы-хьукӀэ Комиссием ишуагъэ ригъӀкӀынэу.

5. Комиссием Къэралыгъо шӀухъаф-тынхэр зафигъэшъошӀэрэ илъэсым мӀ-къуогъум и 1-м нӀс документхэр алихы-щтых. Ау мыщ дӀажьым къӀологъэн фае Къэралыгъо шӀухъафтынхэр зыфагъэ-шъошӀэнэу къагъэлъэгъогъэ лофшлагъэр а пӀальэр къэсынӀэкӀэ илъэсныкъо илӀ-жъэу къыхаутигъэу (къагъэлъэгъуагъэу, къырагъӀуагъэу, агъӀпсыгъэу) зэрӀ-щытын фаер.

6. Къэралыгъо шӀухъафтынхэм икӀэ-гъэлъэгъон епхыгъэ материалхэр зӀкӀэ мыщ фӀдӀэ чӀыпӀэм къырахьылӀэн фае: 385000, къ. МыекъуапӀэ, урамэу Пио-нерскэр, 199, Адыгэ Республикэм шлӀ-эныгъэм, литературэм ыкӀи искусствэм альэныкъокӀэ и Къэралыгъо шӀухъаф-тынхэмкӀэ Адыгэ Республикэм и Лы-шъхьэ дӀажь цызэхъщэгъэ Комиссиер.

ТЕКІОНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛЬЭС ИПЭГЪОКІ

Текіоныгъэм и Мафэ хэдгъэунэфыкы кьэс тицфыхэу пым пэуцужыгъагъэхэм ахэлыгъэ пытагъэмрэ шэн дэгъухэмрэ тыгу кьэкыжыгъэх. Лыгъэр, щэ-Іэныгъэр, лыблэнагъэр, Хэгъэгум шлу-лэгъоу фырыагъэр ахэм ащыщых.

Игугъу ашыфэккэ цыфыр щы

Ящэнэрэ танкыри тапэккэ чыгу охэу илэм ецохъохи кьэхы-ежыгъэп.

Ащ ыуж тизэолхэм нэмыц пулеметчикхэм ор адашэхыгъагъ, тэри топыщэхэр атетакъохэзэ, пыир а мафэм зэккэтфэгъагъэ...

Ильэсыбэ тешлагъэу Варшавскэ шоссем заом псауу кы-хэкыжыгъэх курсантхэр щы-зэлуклэгъагъэх. Нэмыцхэм зэ-ратеклогъагъэхэр агу кьагъэ-

мэм итыгъ: «Куп-купэу тылбы-кыуатэщтыгъ. Пыим кыуухъу-рэирэ клалэхэм адэжэ о кур-сантхэр уигъусэхэу, автомат-хэмрэ гранатхэмрэ шыулыгъ-хэу шыулощтыгъ. Хэти зэри-лэккэу ыпэ ригъэхуыщтыгъ, зы дзотым кыщегъэжыагъэу ятло-нэрэм нэс чьэхэзэ, цуахъохэ-зэ, окоп зэхэкъутагъэхэм апхы-рыкхэзэ е псынклэу зыкълэ-тымэ, пым ошлэ-дэмышлэу жэ-хэбанэхэзэ тиклалэхэр лы-кыуатэщтыгъэх.

Заор зэпымыухэ зыхъуклэ, тыкыащтэуи кыыхэкыгъ. Тран-шеехэм ядэпкхэм зятфызы-лэщтыгъ, щэхэр зэблэшъуи-кыщтыгъэх, пшъхэ кьэлэтынэу амал илагъэп. Татеклоном ты-тегушлухъажыгъэу нэмыцхэм тяу едгъэжыжыгъэу о шоссе лъэныкъомккэ укыикли Іэпы-Іэгъоу укыитфэсыгъагъ. Оры мыхъугъэмэ, нэмыцхэм гра-натхэр кыиттыратакъозэ ты-зэрагъэстыщтыгъагъэм непи си-цыхъэ тель.

Етланэ сыкызызэплэккым, лым ухэлъэу траншеем узэ-редэлъыр кьэслэгъугъ. Пчы-хэм госпиталым уядгъэщэ-гъагъ».

Чэтибэ бэрэ кыизэрымгъэ-Іазэхэу кыгъэзэжыгъагъ. Джы заор Прибалтикэр ары зыщы-хушлэщтыгъэр. Чэтибэ ятло-нэрэуи кьаулагъагъ, ятлонэрэуи дзэккэллэхэм кьахуэцожыгъагъ.

Лыгъэу зэрихъагъэм, псэ-емыблэжъэу и Хэгъэгу зэрэ-фэзэуагъэм пащэхэм осэшхо кыфашыгъ. Хэгъэгу зоошхом иорденэу апэрэ ыкли ятлонэрэ степень зилэхэр, орденэу «Знак Почета» зыфилорэр кыфа-гъэшъошагъэх. Джащ фэдэу «Почетный сотрудник госбезопасности» зыфилорэ цлэ лъаплэри Ч. Цундышкэм кыратыгъ.

Цыф кьэбзагъ Чэтибэ. Сэ-мэркъэу дахэ ышын ылэккы-щтыгъ, ау цыфыр ыгъэцфы-кыным е клэнэккыным пэ-кыагъагъ. Джащ фэдэу, сэмэр-къэу зыхэлэ цыфхэри иккэ-сагъэх. Лы шыпкыэм ишэн-

Полковникэу Цундышкэ Чэтибэ Хьаджымосэ ыкъом КГБ-м икьутамэу Адыгеим щылэм ильэсипш зауэрэ Іоф шишлагъ. Чэтибэ псаугъэмэ, ыныбжэ ильэс 90-рэ хуыщтыгъ. Ицфыгъэпсыккэкли, ишэнкли, изеккыаклэхэмкли ар цыф дэ-хагъ. Ищыгъагъ, ыгуи ынэгуй зэлухыгъагъэх, гушхуагъэ, илоф-шлэн шлу ылэгъуыщтыгъ. Зы-шлэрэ цыфхэм шъхэккэфагъэ кыырахыщтыгъ, дунаим зэшлуи-мыхышъун Іофыгъо темытэу кьашлэщтыгъ.

Чэтибэ Пэнэжыкыуае кы-щыхъугъ, сабыих кыизэрыхъу-хъэгъэ мэкъумэщышлэ уна-гъом шаплугъ. Ятэу Хьаджы-мосэ «Чыгум шылажъэрэр ары баир» зэрилощтыгъэр бэрэ ыгу кьэкыжыщтыгъ, мэхъанэу ащ хилъхъэрэри ныбжыккэу кы-гурылогъагъ. Исабийгъом кыи-щегъэжыагъэу унэгъо хатэр ади-лэжыщтыгъ, колхоз губгъом ккыщтыгъ, спортым пылгыгъ. Чыгум уасэ фишлэу, ыгуккэ пэблагъэу кыизэрэтэджыгъэм фэдэу Хэгъэгум иухъумакоу зэрэщтыгъ фаери Чэтибэ гуккэ зэхилэщтыгъ.

Кьалэу Подольскэ дэт пехот-нэ училищым члэсу кьулыкыур ригъэжыагъ. Кьыдеджэрэ клалэ-хэми ежымы фашистхэу Хэгъэгум кытебэнагъэхэр афэ-лэгъуыщтыгъэхэп, пыидзэ уккэ-лохэм апэуцужыныхэм фэхъа-зырыгъэх. Нэужым винтовкэр ышты, тиккэлэ шъхалэу Москва кыуухъумэнэу джары зыккэло-гъагъэри.

«Юнкер» пльыжхэр кьау-гъоихи, заом зэрэуагъэхъащ-хэр кыизшаралауагъэм бэ темы-шлэу апэрэу ахэр нэмыцхэм апэуцужыныхэу хуыагъэ. Рос-лавль кыщегъэжыагъэу Юх-новэ лъэныкъомккэ Варшавскэ шоссем тетхэу пым итанк-хэмрэ имотопехотэрэ а лъэ-хъаным Москва зыфагъэзагъэу ккыщтыгъэх.

Чэтибэ кыгурылощтыгъ кур-сантхэр заом ащэнхэу тыра-убытагъэмэ, Іофхэр зэрэмыдэ-гухэр ыкли аныбжэ емылбы-тыгъэу, ежхэми кыизэращы-гугъыхэрэр. Ильинскэ нагъэсы-гъэхэу нэмыц танкхэр благъэу зэрэщылэхэр кызаралом, ахэм ящхыни, ясэмэркъэуи псынклэу зэпагъэуагъагъ, ары паклош, лы хуыгъэхэу залытэжыгъагъ.

Ильинскэ гъунапкэр кьа-гъэгъунэнэу ныбжыккэхэр агъэ-клогъагъэх. Шхончэо ротэм икомандир игуадзэу Цундышкэ Чэтибэ ащ пхъашэу щызэуагъ, лыгъэ зэрэхэлъыр кыищыгъэ-лэгъуагъ. Курсантхэм ащ дэ-жыым танк 14 агъэстыгъагъ.

Пыир зэпымыоу кьаоштыгъ, самолетхэм бомбэхэр кьаты-

Топыщэхэр щылэмэ, топхэри благъэу щытынхэ фэгъагъ. Зы-зысэплыхъэм, топри кьэслэгъ-гъугъ, ежэ нэмыцхэми сэ гу кыислэти, кьаохэу рагъэ-жыагъ. Гранатитлоу силэжыгъэм языр захэсэдзэм ахэр зэбгы-рычыгъэх, ау нахэ пхъэшэ-жъэу кьаохэу рагъэжыагъ, то-ным сыккэрагъахъэщтыгъэп.

Іэкли, шхончыкли, хэти зэрилэккэу, нэмыцхэм яоштыгъэ. А мафэм пым кыгурылогъагъ Москва зэрамыштэшъуыщтыгъ.

ратакъоштыгъ. Чыгур гырзы-щтыгъ, бгъуитлуккыи зэолхэр бэу хэккыуадэщтыгъ. Тыгъэр зы-кьуахъэккэ, мафэм зыдэшхэ-гъэхэ, зыдэгъуышлэгъэхэ ныб-джэгъухэу кьаулыккыгъэхэр заор зыщыккыгъэ чыплэхэм кьара-хыжхэти, агъэтылбыжыщтыгъ-гъэх.

Пхъашэу пым пэуцужыщты-гъэхэми, кьаухъурэинхэм ишы-нагъо кьашъхъащыагъ. Чэти-бэ зыдеджэщтыгъэ клалэхэр кыуыгъоихи ариуагъ пыир зэ-тырамылажэмэ, зэккэ хэккыодэ-хэ зэрилэккыщтыгъ. Гранатэ-хэр ахадзэмэ, нэмыцхэр зэ-луагъэккыотхэзэ лыккыуатэщты-гъэх, пчыпыджыныхэмккэ, шхонч-лэбхэмккэ яоштыгъэх. Пым ыубытыгъэ пытаплэр ашты, еж-хэм ащ зыцагъэпытагъ. Зэ-пытэу блэгъогогъо атакэр зэккэ-дзагъ. Іэпшъэрызаом нэххэу бэрэ кыыхэккыщтыгъ, ау кыи-зэккылощтыгъэхэп. Узэоныр ма-фэ кьэс нахэ кьэхылыгъэщтыгъ, клалэхэр бэу хэккыуадэщтыгъ-гъэх. Щэ-гынхэри мэккыагъэх.

— Варшавскэ шоссем дэжэ фашистхэм мэзым нахэ ты-пэблагъэу тыщызэуагъ, — ыгу кьэккыжы Чэтибэ дзэуагъэу ыкли ишъэогъугъэ Николай Меркуловым. — Зэпымыоу нэ-мыцхэм тяоштыгъ, ау дэгъоу зыщылэгъунхэ ыкли нахэ апэблэгъэ чыплэ горэм зы-щыдгъэбылбын тлэккыгъагъэ-мэ, тилофхэр нахышлоу зэрэ-ккыкыщтыгъэри кьыдгурылощтыгъ. Зысплыхъанэу метрэ 30 фэ-дизэ сычъагъэу кэнау горэм сьдэфагъ, ащ сыщыцуахъозэ чыунэу нэмыцхэм ятопыщэ-хэр бэу зэрилэхэм сынэсыгъ.

Винтовкэ ккылоу пльыгккэ ав-томатхэр зышлохэлагъэхэм япшлэшъун шылагъэп. Сыккэла-гъэми, кыизгурылощтыгъ фа-шистхэм сызэралэккымыккыжы-щтыгъ. Ахэр благъэу кысккэ-рыхъэхэмэ, гранат закъоу сьы-гъыжыыр топыщэхэм ахэсы-дзэныш кьэзгъэонхэу, сэри зыккэзгъэожыынэу тесыубытэ-гъагъ. Псынклэу сигъаши сы-нэгъу ккыкыжыгъ.

Ящик цыккылоу чыунэ ихъа-гъум дэжэ щытыр кызызэ-тесэхым, гранатхэр дэлъэу кыицкыкыгъ. Гушлом сыхэтэу, сигухъэ-гужыи атеслэхъэзэ, ахэр кьэспхуантэхи нэмыц-хэм атесыдзагъэх, «Ура! Мос-ква кышъуыккэдгъэхъащтэп!» — слозэ сыкуоштыгъ.

Топыщылэу зыдасшты тоным сечъэлэгъ. Щитлур зисэгъэккым, фашистхэр зэбгырыхъушъуы-гъэх, ау ахэм ауж итхэу тан-кхэр кьэблагъэщтыгъэх. Апэ-рэ танкым игусеничнэ щэрэхэ топыщэр тефи кыизэтеуцагъ. Ащ ехъуллэу Чэтибэ тоным кьэчъэлэгъ, ар кыуызэндгы, ятлонэрэ танкыри ащ «ыхыгъ».

Полковникэу Цундышкэ Чэтибэ Хьаджымосэ ыкъом КГБ-м икьутамэу Адыгеим щылэм ильэсипш зауэрэ Іоф шишлагъ.

хэ ккыачлэ шылэжыгъэп. Іэкли, шхончыкли, хэти зэрилэккэу, нэмыцхэм яоштыгъ. А мафэм пым кыгурылогъагъ Москва зэрамыштэшъуыщтыгъ. Подмос-ковьем зэолыбэ щыфэхыгъа-гъэми, пым игъогу ахэм зэ-паупкыгъагъ.

Цундышкэ Чэтибэ зыдзэ-огъэ клалэхэм ащыцэу изэуаккы изеккыаккыи ынитлуккэ зылэгъ-гъугъэм кыфитхыгъэгъэ пьсы-

зеккыаккэхэр хэлъыгъэх. Ыгу ыгъэккылощтыгъэп, цыфхэм ишлуагъэ аригъэккышъумэ, иго-пагъ. Зэхэккылауагъэ, шып-кыагыи зэфагыи хэлъыгъэх. Джары ар зышлэщтыгъэ цыфхэм шлуккэ агу кызыккыкыжырэр.

Цундышкэ Чэтибэ псаугъэ-мэ, Текіоныгъэм и Мафэ ильэс 70-рэ хуыгъэу цыфхэм зэрэ-хэгъэунэфыкырэм ыгъэгъушхош-тгъагъэ. Кьуаджэу Пэнэжыкы-уае дэт гурыт еджаплэм Чэ-тибэ фэгъэхыгъэ мемориаль-нэ пхъэмбгъу елулыгъ. Хэгъэгу зоошхор кьэжъэным ыпэккэ ар ежэ кыуухыгъагъ. Игугъу да-хэккэ ашыныр Чэтибэ кыи-лэжыгъэ шыпкыэу щыт. Ильэс 50-рэ ар хабзэм ыкли цыфхэм афэлэжыагъ. Ар зэолыгъ, че-кистыгъ, патриотыгъ. Джащ фэдэуи цыфхэм агу иль зэ-пытыщт.

БЭРЭТЭРЭ Мурат. Урысыем ижурналистхэм я Союз хэт.

ГУМЭКЫГЪОХЭР

Псыхэр мыгъэ кыдэкIыщтха?

Илъэс къэс мэлылфэгъумрэ жьоныгъокIэ мазэмрэ псыхьохэм зыкбалтэу хабзэ. Ахэм адэтыпсыр кызыдэкIыкIэ, цыфхэм гумэкIыгъуабэ кьафехьы, япсэуальэхэр, яхатэхэр ыгъэфыкыоуи кыыхэкIы.

ТапекIэ хьуштыри зыми ведомственнэ комиссие псышлэрэп, ау Адыгеим имеж-хьохэм псыр кызыдадэкIын

ыльэкIышт чыплэхэр ыуплэкIугъэх. Псыхьохэу Лабэ, Шхьэгущэ, Пшызэ, Къурджыпс, Фарзэ, Фэдз, Псынафэ, Дышэ янэккхэм ащыцэу километришэ фэдиз кьалпыхьагъ. Джащ фэдэу псылыгыплэу республикэм итхэм янэккхэм языхтети зэрагъэшагъэ.

Урысые Федерацием ошлэ-дэмышлэ лэфхэмкIэ икьэралыгъо Гьэлорышлэплэ икьутамэу Адыгеим щылэм кызыэрилорэмкIэ, непэрэ уахтэм псыкьи-унымкIэ гумэкIыгъо щылэп, шапхьэхэм кьаблэкIэу псыхэм зыкбалэтыгъэп. Ащ кыыхэкIэу, псыр кьакIэоним ищынагъо зилэ псэуплэхэми ахэтых.

Ощхэр кьешыхэхэу, кьушхьэхэм атель осыр кьэжэу зыхьукIэ ары цыфхэри ошлэ-дэмышлэ лэфхэмкIэ Министерствэм икьулыкьушлэхэри кызыгумэкIыщтхэр. Ау Росгидрометым сурэтэу тыраригъэхыгъэхэм кызыэрагъэлягъорэмкIэ, кьушхьэхэм атель осыр, блэкIыгъэ илъэсхэм ялытыгъэмэ, нахь макI. Чышхьашьор пштэми, джащ фэд. Арышэ, арэуштэу шытышмэ, мыгъэрэ гъатхэ псыкьиуным цыфхэр ыгъэгумэкIыщтхэп.

(Тикорр.).

ЗЕКIОНЫР

ТхьакIышхор кызыэпакIухьащт

Чыюпс паркэу «Большой Тхач» зыфиорэм кыхиубытэрэ чынальэм изытет зыфэдэр кьауплэкIунэу ыкIи ичыплэ гъэшлэгъонхэм сурэтхэр кьа-тырахынхэу сурэттхэ куп зыхэхьэрэ экспедицие Адыгеим щызэхащагъ.

Ащ икIэщаклор сурэттхэу, Урысые географическэ обществэм хэтэу Вадим Малышевыр ары. Ащ фэдэ экологическэ зыплыхьанхэр республикэм зыщызэхащэхэрэ мыгъэ илъэсищ мэхьу.

Экспедицием зэреджагъэхэр — «Зубр. Фото». Гьогу те-хьагъэхэм зызэраплыхьащтымрэ чыплэ дахэхэм сурэтхэр зэ-

ратырахыштымрэ ямызакьоу, якъарыукIэ ашлэшущт лэфыгъохэри агъэцэкIэщтых. Лъэсгъогухэу зыгъэпсэфаклохэм кызы-щакIухьэхэрэмрэ ахэр кызы-щыуцурэ чыплэхэу кьушхьэм хэтхэмрэ кьалпыхьащтых ыкIи кьагъэкъэбзэщтых. ПсынэкIэчхэр атхьущтых, ялухьагъухэр агъэцэкIэжыштых.

лофэу ашлагъэм икIэууххэм ахэтыщт сурэтэу тырахыгъэхэр кызыэрахы-плэщт кьэгъэлыгъонэу зэхащэщтыр. Ащ нэмыкIэу, Адыгеим зыгъэпсэфаклоу кьаклохэрэм агъэфедэнэу гъэ-гъозэ тхыль зэхагъэу-цощт. Ащ тикьушхьэхэм ашымыгъуазэхэр щызеклонхэмкIэ ишлуа-гъэ кьэкIощт.

(Тикорр.).

ПРОКУРАТУРЭМ КЪЕТЫ

ЛэжьапкIэр ыгъэгужьуагъ

Предприятием ибухгалтер цыфхэм ялэжьапкIэ зэраримытыштыгъэм кыыхэкIыкIэ, Красногвардескэ районим ипрокуратурэ иунашгъокIэ ащ тазыр тыралхьагъ.

ПшъэдэкIыжъэу ыхьырымкIэ гьунэкпкэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Красногвардейскэ мыгъучыпцый комбинатим» лэфшлэнымкIэ хэбзэгъэуцугъэу щылэр зэригъэцэкIэрэр район прокуратурэм зеуплэкIум, хэу-кьоныгъэхэр кыыхигъэщыгъэх. ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, пред-приятием изы лэфышлэ горэм илэжьапкIэу сомэ 25641-рэ хьурэр лэфшлэныр зыщыригъэ-

жьагъэм кыщегъэжьагъэу рими-тыгъэу кычIэкIыгъ.

Хэукьоныгъэр кызыыхэкIы-гъэр бухгалтерэу Наталья Широких лэжьапкIэм итынкIэ ипшъэрылхэр тэрэзэу зэри-мыгъэцэкIагъэр ары. лэфшлэ-нымкIэ хэбзэгъэуцугъэу щылэр зэриукуьагъэм кыыхэкIэу прокуратурэм иунашгъокIэ, бухгалтерым сомэ мини 4 тазы-рэу тыралхьагъ.

ПшъэдэкIыжъ арагъэхьыщт

Шэныгъэ тедзэ зышарагъэгъотырэ гъэсэныгъэ учреждениехэу «КIэлэцIыкIу сэнаущхэм я Гупчэ», «КIэлэцIыкIу-ныбжыкIэ спорт еджапIэр», «ИскусствэхэмкIэ кIэлэцIыкIу еджапIэу Джаджэ ыкIи Дондуковскэ адэтхэр» Джэджэ район прокуратурэм зеуплэкIухэм, хэбзэгъэуцугъэу щылэр аукуьагъэу кыыхигъэщыгъ.

Санитарнэ-эпидемиологи-ческэ шапхьэхэм адиштэу псыр икьоу еджаплэхэм ащышхэм кьалэкIахьэщтыгъэп, мыхэм лэф ащызышлэхэрэм аттестацие амыкIугъэу, джащ фэдэу флюорографии бэшлагъэу амышыгъэу кыыхагъэщыгъ.

УплэкIуным зэфэхьысыжъэу фэхьугъэмкIэ, хэбзэгъэуцугъэу аукуьагъэр охтэ кIэкIым кы-кIоцI дагъэзыжынынэу еджаплэхэм япашэхэм район прокуратурэм кьафигъэпытагъ ыкIи административнэ пшъэдэкIыжъ атырилхьагъ.

Тхыльхэр икьоу кьалэкIэхьагъэп

Гъэсэныгъэм фэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэр чы-плэм зэрэщагъэцэкIэрэр Шэуджэн район прокуратурэм ыуплэкIугъ.

Урысые Федерацием и Кон-ституции кызыэрэшилорэмкIэ, нэбгырэ пэпчэ гъэсэныгъэ зэригъэгъотыным ифитыныгъэ иI. Ащ даклоу, зэкIэми афы-зэлухыгъэ ыкIи ыпкIэ зыхэ-мыль гъэсэныгъэр кьэралы-гъо ыкIи муниципальнэ гъэсэ-ныгъэ учреждениехэм ачIэ-лын фаеу гугъэ ащ кьареты.

УплэкIунхэм кызыэрагъэ-лъэгъуагъэмкIэ, 2014-рэ илъэ-сым гъэсэныгъэм иучрежде-ниехэу Шэуджэн районим итхэм сомэ миллион 1,03-рэ зы-тефэгъэ тхыль 2900-рэ кьалэ-кIэхьагъ. Арэу щытми, еджа-плэхэу NN 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13-м яа 8 — 11-рэ классхэм ащеджэрэ кIэлэеджаклохэр зэреджэщтхэ

тхыльхэр икьоу кьалэкIэхьа-гъэхэп, ащ кыыхэкIэу ахэр ны-тыхэм ащэфыгъэх, ар хэукьо-ныгъэу щыт.

Ащ нэмыкIэу, я 7-рэ клас-схэм ащеджэрэ кIэлэеджакло-хэм географиемкIэ ыкIи ОБЖ-мкIэ зэреджэщтхэ тхыльхэр аратыгъэхэп.

Прокуратурэм хэукьоныгъэу кыыхигъэщыгъэм кыпкьыры-кIызэ, Мыекьопэ кьэлэ хы-кумым тхыль фигъэхьыгъ учеб-никхэр кырашэфынхэм фэшI АР-м гъэсэныгъэмрэм шIэ-ныгъэмрэкIэ и Министерствэ еджаплэхэм ахьщэ кьафитIуп-цынэу.

Къэзыгъэхьазырыгъэр
КИАРЭ Фатим.

ЮФЫГЪУАКИ

ТекIоныгъэм фэгъэхьыгъэу...

ТекIоныгъэр кызыда-хыгъэр мыгъэ илъэс 70-рэ зэрэхьурэм фэшI амнистием фэгъэхьыгъэ унашгъом ипроект Уры-сыем и Президентэу Вла-димир Путиным УФ-м и Къэралыгъо Думэ хэп-лъэнэу фыригъэхьыгъ.

— ЗэрагъэнафэрэмкIэ, ам-нистием хэфэщтхэр апэрэу бзэджэшлэгъэ мыхьылъэ зезы-хьагъэхэр ыкIи кьэралыгъом зэрарэу рахыгъэр зыпшыны-жыгъэхэр, кьэралыгъом ыпа-шхьэ гъэхьагъэхэр щызилэхэр арых, — кьеты Кремлым исайт.

В. Путиным лэфыгъоу кьылэ-тыгъэм хьапс зытелъ нэбгы-рэ мин 60-м ехьу ыкIи ус-ловнэу агъэпцынэхэр нэбгырэ мин 200-м нэсэу кыхиубы-тэнхэу агъэнафэ.

Унашгъом кызыэрэдилытэ-рэмкIэ, амнистием кыхиубытэ-хэрэп укIын лэфым фэгъэхьы-гъэу бзэджэшлэгъэ хьылъэ ыкIи хьылъэ дэдэ зезыхьагъэхэр, кIуачIэ кызыфагъэфедэзэ цы-фым ебэныгъэхэр, кьолъхьэ тын-ыхьыным ыкIи терроризмэм, наркотикыр хэбзэнчъэу зэрэ-рагъэкIокIырэм альэныкьокIэ бзэджэшлагъэ зезыхьагъэхэр.

Джащ фэдэу 2015-рэ илъэ-сым щылэщт амнистием хэфэщ-тхэп аужырэ амнистиеу шы-лагъэм кьыриубытэрэ илъэси 10-м кыкIоцI хьапсым чIэсхэзэ бзэджэшлагъэ зезыхьагъэхэр ыкIи пшъэдэкIыжыр ахьызэ хабзэу щылэр зыукьуагъэхэр, мызэу, мытлоу бзэджагъэ зы-шлэгъэ цыфхэр.

ТекIоныгъэр кызыдахыгъэр мыгъэ илъэс 70-рэ зэрэхьурэм фэшI амнистием фэгъэхьыгъэ унашгъом ипроект мэлылфэгъум ыкIэхэм нэс аштэщт.

(Тикорр.).

Пшъэрыль гъэнэфагъэхэр афишыгъэх

Бизнес цыкIум ыкIи гурытым апыль предпри-нимательхэм хэхьоныгъэхэр ягъэшIыгъэным-кIэ хэбзэгъэуцугъэу щылэр чыплэ зыгъэлоры-шIэжыын кьулыкьухэм зэрагъэцэкIэрэм фэгъэ-хьыгъэ уплэкIунхэр Джэджэ район прокуратурэм зэхищагъэх.

ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, биз-нес цыкIум ыкIи гурытым апыль предпринимательхэм ялэфшлэн зэфагъэ хэмылэу Джэджэ районим щызэхащэ-щыгъ. Мы лъэныкьом фэгъэ-зэгъэ программэу щылэхэр ахэм икьу фэдизэу арагъэгъэфедэ-гъэхэп е ащ фэдэ Iэпылэгъу щылэми арагъэшлагъэп, пред-принимательхэу Iэпылэгъу зи-

щыклагъэхэм яспискэ икьоу зэ-хагъэуцагъэп.

Хэукьоныгъэу кыыхагъэщы-гъэхэр дэгъэзыжыгъээнхэм фэшI Джэджэ районим ипро-куратурэ муниципальнэ обра-зованиехэм япашэхэм пшъэ-рыль гъэнэфагъэхэр афишы-гъэх. Хэбзэгъэуцугъэр зыукьуа-гъэхэм пшъэдэкIыжъ ягъэхьы-гъэныр игъоу ылытагъ.

(Къызыкълъыклорэр
мэлылфэгъум и 15-м
кыдэкыгъэ номерым ит).

Лора (ылупшлэхэр ыгузэгъу
щигошхэу лэхуамбэр занклэу
атырегъуошъ). Нахь цыкълэу
тыгъэгущы нахь, уяне дунэ-
им тырилъагъо мыхъурэм
узкылдэгущыларэр къызышлэклэ,
тлуми тызэдигъэкълэу... Мыд-
рэ зыфапторэр зэрэсимыщыклагъэр дэгъоу ошлэ.
Заур. Ауштэу елуи хъугъэ
нылэп.

Лора. Уиныбджэгъу фэдэу
зыкъегъэлъагъошъ, дахэу
гурызгъало сшлоигъу.

Заур. Зыкыгъэлъэгъонэу
пыл къодый нылэп. Ащ ынэ-
хэр къызэрэптегъэлъэдэгъэхэ
зэпытым сянэ гу лъитагъэшъ,
«пшашъэр нэклэ яогъэшхыжы,
о рэхъатэу ущысызэ мы
шпхъуклэ пштагъэу
зыфэплуагъэр шлэхэу
пклэкълэщыт» елошъ, къысэгъи.

Лора (чэфэу). Дэгъоу
къыуелэ, адэ о уяне зыфаер
фэмышлэу, ыгу сыда
зыкълэхэбгъэкълэрэр?
(къылошхыпцлэ, унэм ехъажы).

Заур (джэуапыр клэлеложкы).
Орырэ сэрырэ зэфытилэ
шлүлэгъу къабзэр
зэрэбзэмылур ары джыдэдэм
ащ ылу уригъэтлысхъащтым
фэдэу къызыкълыпфыщытэр.

Рузанэ кыдахэ, Заур дэжъ
къэкълэу, сэлэм къызырихыклэ,
мэтлысы.

Заур. Укъэлъэгъожьырэпи...

Рузан. Делэм фэдэу сыкы-
зыщычъэщыгъэ зэманыр
зэрыкълэжыгъэр
къыбгъурылауагъэба?

Заур. О узэрэфаеу кыс-
фыщыт, ау сэ сыдигъуи шп-
хъум фэдэу сыоплъыщт.

Рузан. Кукумяу а зыр
шэрэ къызэрэклелотыкълэжырэ
сыгу къэогъэкълэ.

Заур. Дэгъу жъынтыум сы-
зэрэфэмыгъэдагъэр.

Рузан. Хэт уфэзгъэдагъэкли
о узэрэщымытэу ухъуштэп.

Заур. Ар тэрэзэу къэплуагъ.

Рузан. Цыфхэм зызэблахъ-
уныр яшэн.

Заур. О зызэблэхъугъэшъ
ара?

Рузан. Нэмыкл хэклплэ горэ
къысфэбгъэнэгъагъа?

Заур. Ащыгъум зыкысфэб-
гъэгусагъэу ухэтышт, ара?

Рузан. Джыри сыкыпфалэу
къызыщыбгъэхъуным пая?
Размечтался! (Унэм ехъэ.)

Лорэ къекълэ, столым
клэрэуцо.

Лора. Рузанэ джыри ыгу
къысэгъэн фай, пщэрыхъаплэм
сызэритым гу лъитагъэми,
къыхъагъэп.

Заур. Сыда
зыкълэбгъэшлагъорэр, сыкытеп-
хыгъэу къызэрэщыхъуштыгъэр
пщыгъупшэжыгъа?

Лора. Аужым
тызызэдэгущылэм зыгорэ
кыгурылауагъ сшлошылъ...

Заур. Линара, уицыхъэ тегъ-
элъ зэрищыклагъэу зэклэ
къызэрэгурылорэм. Ори
къыбгъурэлон фай ащи ыгуклэ
бэ ыщэчын фаеу зэрэхъугъэр.

Лора. Къызгурылонэу сы-
пылъ... Анахь сызщыщынэщ-
тыгъэр, сикъэкълэуаклэ мамэ
рилонэу ары.

Заур. Ащ фэдэ хылагъэ-
хэр егъаши ыллэщтхэп.

Лора. Мамэдхэм къэбар цыпэ
горэ къанэсымэ, сэ сыкъэзы-

ХЪУРМЭ Хъусен

Гошэмьидэ инысэхэдакл

Къэшлыгъуипл хъурэ пьес

ХЭТХЭР:

Хъаблэкьо Мэд — пенсием шылэ хуль-
фыгъэ лъэгъупхъ.

Хъаблэкьо Гошэмьидэ — Мэд ишхъэгъус,
ильэс 50 фэдиз ыныбжъ.

Заур — ахэм яклэлэ закъу.

Ичрам — Гошэмьидэ ышнахъыкл, ильэс
40 горэ ыныбжъ.

Рузан — Заур игъунэгъу, бидзыщэ зэ-
дешъуагъэх.

Линара (Лора) — Заур икъэщэн.

Шыклор Ислъам — Заур иныбджэгъу.

Мэдин — анахист, Ислъам ишъэогъу.

Щамсэт — гъунэгъу шъуз.

Сурэтыр
авторым ышлыгъ.

ухъумэжышъун шылэп.

Заур. Уяне шъыпкъэм фэ-
дэу дахэу къапло ухъугъ.

Лора. Джыдэдэм сянэба
адэ...

Заур. Ежъми орклэ «сип-
шашъэм» нэмыкл гуцылэ
щылэми ыллэжырэп.

Лора. Ащ пае сыфэраз, ау
ошла, Заур, сэ боу чыплэ зэжъу
дэд сызэрытыр.

Заур. Къэзыгъэзэжъурэр
сшлэрэп, сянэ сяти апсэ
кълэпхэтлэгъэу
къыбдечъэкълыхэшъ уауж итык..

Лора. Арба анахь лэфыр.

Заур. Сыда? Уклэзэзызэ
укъагло зэхъум тыгъужхэу
къыпщыхъуштыгъэхэр мыцакъ-
эхэу къызэрэчлэкылгъэхэр ара?

Лора. Заур, шлүлэгъум
нэшъу уешы нахь гушхо
кълэчлэу сыкъэзыхыгъагъэр
къыздисхыгъагъэр къэсшлэн
слъэкълэрэп. Тэрэз зыфапторэр,
зэклэ нэмыкл шъыпкъэу
къычлэкли, джэнэт джэнэтым
сыкыфагъ, ау ар пшысэ сэ-
мэркъэу фэд.

Заур (Линарэ ылэу столым
телъым ежъ ылэ гуфэбагъэ
хэлъэу тырелъхъэ). Линар,
джынэс уигушхуагъэ сэри нахь
пытэ сишлыщтыгъэ. Джы а
кълэчлэр слэкълэпхыжынуу ара
ащ фэдэхэр къызыкланлэхэрэр?

Лора. Сыд фэдэрэ пшыси
клэу х илэшъ ары. (Къэштагъэу
ылэ столым къытырихыжызэ.)
Мамэ тыкызылгъэуагъэ тилоф
ыллэщты, Заур.

Заур. Зэклэ дэгъоу макло,
къызэлызыгъэхъан зылъэкълэщт
клэухым сыда
тызкылдэгълэщтыр?

Лора. Джы сигумэкылгъохэр
нахъыбэ хъухэзэ мафэхэр
исэхых. Сызэрэзекълэуагъэр
зэрэмьитэрэзыр
къызгурылэжыгъэшъ, цыхъэ
къысфэзышылгъэхэм апашъхэ
гъэпцлэу сыщызэмыплъыжын
слъэкълэрэп. Ащ пае, тызыхэт
нэплэхъыр зытыухклэ
къычлэщыжыщт нэфапэр ду-
наим иклэдыжыгъом фэдэу
сэрклэ щынагъо.

Заур. Ор-орэу зыбгъэщынэ-
жынуу уфэжыгъэмэ сшлэрэп.

Лора. Анахь щхэныр ошла?

Заур. Ащ фэдэ гори хэолъ-
агъомэ, ащыгъум лэфыр дэй
дэдэп...

Лора. О осэмэркъэу, ау
шъыпкъэмклэ щхэныр, сызы-
фэмылэгъоу синасып лъэбгъу
къэзыдзыгъэ уянеу, слъэкълэмэ
чым пхырызгъэзыщтыгъэр джы

сыгу пэблэгъэ шъыпкъэ зэрэхъ-
угъэр ары. Уятэшъ, сэ сятэ-
рэ арырэ зэу къысщыхъуау
сыублагъэ... Ахэр джы зэпэ-
чжыкъ хъужынхэр сфаштэрэп...

Рузанэ унэм къекълэжы,
къакулэп. Заур пхъэнтлэклум
зыкытырилэтыкы фэдэу ешлы.
Линарэ ар ыгъэтлысы шлоигъоу
«тысба» ело шхъаеу, адрэм
«ищыклагъэл» къыригъэкълэу лэ
ешлы.

Рузан. Заур, къыослонэу зы
сщыгъупшагъ.

Заур. Угу къыпылэгъагъэр
зэклэ непэ къысфимыхмэ хъуш-
тба?

Рузан. Тизэфыщытыклэ нэ-
фагъэ хэлъмэ нахъышлы.

Лора (къэгумэкылгъэу Зау-
ри Рузани япы). Шъо
зэшъулонхэр щылэх, сэ
сылукълэжы нахъышлы.

Рузан. О пшосыушъэфын
гори есло сшлоигъопышъ,
сыолъэу, щытыгу.

Лора. Ауштэу оломэ...

Рузан. Заур, уяне ибидзы-
щэу тисабыигъом зэдытигъо-
мылыгъэм икъэбзагъэ фэдэу
тизэфыщытыкли бжыгъэ горэ
къытыримыхъаныр нахь тэрэзэу
къэсэштэжы.

Заур. Зын тыкымылфыгъ-
эми, зэш-зэшпхъухэм тызэ-
рафэдэр сэрклэ нэфэзэпытыгъ.
(Телефонэу бгъэштальэм ил-
ыкызытеоклэ къештэ,
регущылэ.) Сыкъэдало... Ора,
сэлэ, Къэплъан? мары
сыкыдэкы. (Телефоныр бгъэш-
тальэм релъхъажы, къэтэд-
жы.) Пшашъэхэр, шъо
шъугущы, сэ шъукъэсэгынэ-
гу. (Шагум дэклэ.)

Рузан. Къаигъагъэклэ шлү
з я б г ъ э л ъ э г ъ у н
зэрэмьлэкълэщтым бэ
къызгуригъэуагъэр.

Лора. Шлүлэгъур орэдым
фэд, о гоу зыпэбгъохырем ащ
идэхагъэ зэхимышлэни
ылъэкълэщт...

Рузан. Джар шъыпкъэр сэри
Заурклэ къысщышылгъ. Ар спсэ
пэсшлызэ тыкыызэдэтэджыгъ-
эти, сэч нэмыкл иен
ымылэкълэщтэу слъытэщтыгъэ.

Лора. Ащ пае сэ зызэрэз-
гъэмысэжыщтыр сымышлэми,
хъугъэр сыгу зэрэхэкълэрэп
пшлэнэу сыфай.

Рузан. Хъау, Линар, зэкълэри
текыгъах, узгъэмысэу къыз-
щымыгъэху. Джы сицыхъэ телъ
Зауррэ орырэ Тхъэ лэфклэ
шъузэфэзыгъэу.

Лора (чэфынчъэ дэдэу).

Ащклэ гугъэплэхшо щылэп сэр-
сэрэу сыкыакуи сыкызырэ-
хъагъэ хытыум икълэжыплэ
фэзгъотырэпышъ.

Рузан. Укызыхъагъэхэм
уигупцлэнагъэклэ зябгъэштэшъ-
угъэшъ, анахь ушэтын къыныр
ппэкълэжыгъэхэу лъытэ.

Лора. Ае сэ зязэгъэштэна?
Ежъхэр цыфышлы дэдэхэти,
апхъоу ялэнэу
зыкълэхъопсыхэрэм сыричыллэу
саштагъ. Джы укытэм сеш-
хы арэу къысфэдэгъухэм хъор-
шэрыгъэклэ сакъыхъагъэу
сызэрэхэсым.

Рузан. Узыфэбанэрэр о
пшхъэ закъоп, яклэлэ ина-
сыпи къыдзуухъумэ пшлоигъошъ,
узыфаумысын пшлагъэу сэ
къысщыхъурэп.

Лора. Ар олуа о?

Рузан. Ащ фэдиз къынклэ
къыпфидэкълэрэ уинасып узэ-
рэфэбанэрэр зыщымыгъэгъупш.

Лора (Рузанэ фэразэу
екълэплэшъ, ынэгущыхъэ ебэу,
лаллэ рещэкыл). Тхъауегъэпсэу,
Рузан, о цыфыгъэу къыпхэ-
фагъэр сэ ныбжы сщыгъуп-
шэщтэп... Къысфэгъэгъу, сэ
силажъэклэ о моуштэу
укызыэрэнагъэмклэ.

Рузан. Шлү слъэгъурэр степ-
хыгъэу олошъ ара?

Лора. Къэзгъэдахэзэ шъэ-
рэ къэслуагъэкли, а зыр ары
къыклэкълэжыщтыр.

Рузан. Хъау, Линара, уина-
сып зыхэлъыр зыми птыри-
хын ылъэкълэщтэп. Ар
къызызгурылауагъэр нахь
благъэу Ислъам сшлэ зэхъур
ары. Ащ ишлуагъэклэ зыпсэ
сыфэзыгъадэрэ клэлэ
зэрэщылэри, шпхъуклэ узылъ-
ытэу къыпфэгумэкълэрэп уилэныр
зэрэдэгъури къызгурылауагъ.
(Иджыбэ телефон къызытеоклэ
къештэ гуцылэу регъажъэ.)
Сыкъэдало, Ислъам! Ары,
сыщыл, дэгъу укылохъэм...

(Телефоныр джыбэм релъхъа-
жы.) Джары зыклалорэр: «Зи-
гугъу пшырэр пчъэшхъалы тес».

Ислъам ары. Пчыхъашхъэ
Мыекълэуапэ, театрэм тыклонэу
тыззэгъыгъагъ. Шъуфаеба гъусэ
шъукытфэхъунэу, шъори шъунэ
жы тлэкълэу къыклэжъугъэун.

Лора. Тхъауегъэпсэу, Рузан,
джы сэ сызхэт «театрэм» та-
уштэу сыхэкълэна?.. Къэфабэ
фежъагъ, Ислъам къылохъафэ
унэ чыылэтагъэм тигъэсыгу.

Унэм ихъагъэхэ къодыеу
Гошэмьидэрэ Щамсэтрэ унэм
къекълэжыхъэшъ, къэблэчъэжъ-

ыем нэс зэдэклэуатэх, Щэм-
сэт шагум дэклэжы. Гошэ-
мьидэ зыгъэпсэфыплэм къэсы-
жыгъэу Ислъам къыдахъэу
зылгъэуагъэ, къэсфэклэ ежэшъ,
зэрилгъэуэрэр зэригуапэр къы-
хэщэу зыфэгъазэ.

Гошэмьидэ. А, сиклал, дэгъоу
укъэклэуагъ, сыкыпфай.

Ислъам. Сыда, Гошэмьидэ,
зыгорэ къэхъугъэу ара?

Гошэмьидэ. Хъау, нынэ, къэхъ-
угъэ щылэп. Моу, жъаум
тычлэгъэтлысхы, зыгорэклэ
сыкыбдэгущылэ сшлоигъу.
(Зыгъэпсэфыплэм члахъэ,
мэтлысы, ащ ыуж Ислъами
макло етысэхы.)

Ислъам. Сыкъэдало.

Гошэмьидэ. Сиухыгъах мы
Заур зиутлэрэхыгъэу зэрэщы-
сым... Сыоплъэу, Ислъам, Лорэ
нахь нысэ дэгъу сыфаепышъ,
сиклалэ къекъугъэщэнэу.

Ислъам. Олахъэ ащклэ
къыослоштыр сымышлэм...

Гошэмьидэ. Сыда
зыкълэмышлэрэр, уриныбджэгъу
хъаулыя?

Ислъам. Заур сло горэ хэ-
зэгъэн, Лори Заур зэрэклэлэ
дэгъур ынэ къыпэлэуимыхъанэу
сыхалпэрэп.

Гошэмьидэ. Адэ сыда мыхъ-
урэр?

Ислъам. Арэп
сызыгъэгумэкълэрэр...

Гошэмьидэ. Зи къызгурылорэр.

Ислъам. Анахь пшэшъэ
дэгъури зыдэклэуахэклэ узэре-
мыжагъэу къычлэкълэжынын
ылъэкълэщт...

Гошэмьидэ. Сыда джы зэрэ-
щымытэу Лорэ нэужым
къызэрэчлэкълэжынын
ылъэкълэщтыр? Ар сэ боу
дэгъоу сэшлэ.

Ислъам (Лорэрэ Рузанэрэ
унэм къыкълэжыхэ зыхъуклэ
къэгъулагъэу). Кло арэу оломэ,
сэч пае къэнэнэп. (Мэтэджы-
жы.)

Гошэмьидэ. Инэу сыкыпщэ-
гугъы нынэ (унэ ихъаплэмклэ
кълэжызэ). Мыщ икъэгущылэклэ
сыгу рыхъырэп.

Ислъам къэтэджыжыгъэу
Линарэрэ Рузанэрэ
къыклэрэхъэх.

Ислъам (Рузанэ релэ). Ли-
нарэ еплуагъэба тыздаклорэр?

Рузан. Ешлэ, ежъхэри
къыдэклонхэу есэлэ шхъаеу,
фаеп.

Ислъам. Ащыгъум
шъуклэгъожыкълэ, тэ тилажъэу
шъуыложъ, некло, Рузан.

Лора. Гъогу мафэх! (Руза-
нэрэ Ислъамрэ шагум
дэклэжыжыфэхэ альэплъэ.)
Сыдэу шъунасыпышлуа
шъуишлүлэгъу къабзэ моуш-
тэу шхъаихыгъэу къекъугъ-
элъэгъонэу амал
зэрэшъуилэмклэ!

Ичрам шагум къызыдахъэклэ
Лорэ гушлэзэ пэгъоклышъ,
ыгъэтлысызэ.

◆ КУШЪХЪЭФЭЧЪЭ СПОРТЫР

Непэ тиреспубликэ щаублэ

Кушъхъэфэчъэ спортымкIэ Дунэе зэлукIэгъоу «Гран-при Адыгеир» ыкIи «Мыекъуапэ — Улап» зыфилорэр яхэнэрэу Адыгэ Республикэм щыкIошт. Ащ фэгъэхьыгъэ зэхыхъэу Правительствэр зычIэт Унэм щыкIуагъэр Премьер-министрэм игуадзэу Наталья Широковам зерищагъ.

Урысыем кушъхъэфэчъэ спортымкIэ ифедерацие ипрезидент игуадзэу, Адыгеим кушъхъэфэчъэ спортымкIэ икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэ идиректорэу Анатолий Лелюк къызэриуагъэмкIэ, спортсмен 250-рэ зэнэкъокъушт. Украинэм, Белоруссием, Казахстан, Урысыем, нэмыкIхэм къарыкIыгъэхэм яухъазырыныгъэ къагъэлъэгъошт.

Мэлылфэгъум и 15-м зэлукIэгъухэр Мыекъуапэ щаублэщтых. Сыхъатыр 11-м ежьэнхэш, Улапэ нэсыщтых, къызагъэзэжъкIэ, Мыекъуапэ ипчэгу къэсыжынхэ фае. Километри 171,4-рэ спортсменхэм акIушт.

КыкIэлъыкIошт зэлукIэгъухэр Мыекъопэ районым щызэхашщтых. Каменноостскэм икIынхэш, псэупIэу Победэм нэсыщтых. Километри 8 хъурэ гъогу

къиныр акIушт. Зэнэкъокъур мэфэкум сыхъатыр 3-м рагъэжъэшт.

Мэлылфэгъум и 17-м Кужорскэм дэжъ, и 18-м Тульскэм пэмычыжъэу зэлукIэгъухэр ащызэхашщтых.

Мэлылфэгъум и 19-м «Мыекъуапэ — Зазулин — Лэгъо-Накъ» зыфилорэ гъогум километри 130-рэ щакIушт.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэу Наталья Широкова, республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, Адыгеим гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу Хъуажъ Аминэт, Адыгэ Республикэм физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхьаматэу Хъасанкъо Мурат, полицием икIулыкъушIэу Дэчлэжъ Руслъан, нэ-

мыкIхэри къэгущылагъэх. Спортсменхэр апэрэ чIыплэхэм афэбанэхэ зыхъукIэ, гъогухэм тхьамыкIэгъо Iофыгъохэр къатемыхъуханхэм фэшI щынэгъончъагъэм пылыщтхэри агъэнэфагъэх. Автомобильхэр зыщызекIохэрэ гъогухэм зэнэкъокъур ащызэхашщтыхэкIышт. Арышъ, зыр зым фэсакъыныр, тызэлъыплъэжъыныр зэкIэми зэдытилоф.

Спортыр зикIасэхэр зэнэкъокъухэм алыплъэщтых. Шапхэхэр зыми ымыукъонхэм фэшI зэхэщакIохэр цыфхэм гуцылэгъу афэхъуштых.

Адыгеир кушъхъэфэчъэ спортымкIэ Урысыем игупчэ хъугъэ. Спорт псэолъэ дэгъухэр шагъэпсыгъэх, тиспортсменхэу СтIашъу Мамыр, Елизавета Ошурковар, Александр Евтушенкэр, нэмыкIхэри Урысыем ихэшыпыкIыгъэ командэхэм ахэтых. Адыгеим щыкIошт зэнэкъокъур гъэшIэгъон зэрэхъуштым тицыхъэ тель. Хэгъэгущошхом ТекIоныгъэр къызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэм зэлукIэгъухэр фэгъэхьыгъэщтых.

Сурэтым итхэр: **зэхэщакIохэр гуцылэгъу зэфэхъугъэх.**

◆ ИСКУССТВЭМРЭ ЕГЪЭДЖЭНЫМРЭ

Орэдылохэм ящыкIэгъэ зэлукI

ИскусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ колледжэу У. Тхьабысымэм ыцIэкIэ щытым орэдыло ныбжьыкIэхэм язэнэкъокъу щыкIуагъ. КIэлэеджэкIо 60 ащ хэлэжъагъ.

«Мастер-класс» зыфилорэ егъэджэн зэхыхъэр Санкт-Петербург къыкIыгъэ артисткэ цIэрылоу Елена Табонайнен зэрэзерищагъэм тшIогъэшIэгъонэу тылъялъягъ. Ордэ кIало-

ныр зисэнэхъатышщхэм шIэныгъэ куухэр ащ хахыгъэх.

Жюрим пэщэныгъэ дызезыхъагъэу, Адыгеим инароднэ артистэу, композиторэу Михаил Арзумановым зэрилъытэрэмкIэ, Адыгеим культурэмкIэ и Министерствэ, искусствэхэмкIэ еджаплэхэм, нэмыкIхэу зэхэщэн Iофыгъохэм ахэлэжъагъэхэм шлушлагъэу ялэр макIап. Зэнэкъокъум икIэуххэм шъуащыдгъэгъозэшт.

◆ НАРДХЭР

Илъэс къэс зэхашщэ

Тиреспубликэ икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджаплэхэм директорэу, завучэу илъэсыбэрэ Iоф ащишлагъ Даур Вячеслав. Ащ фэгъэхьыгъэ шIэжъ зэлукIэгъухэр нардхэмкIэ яблэнэрэу Адыгеим икIэлэ шъхьалэ щыкIуагъэх.

Мыекъуапэ иадминистрације физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ икомитет зэхыщгъэ зэнэкъокъум спортым щыцIэрылохэр, шIэныгъэлэжъхэр, нэмыкIхэр хэлэжъагъэх. Бырсыр Батырбий, Александр Матусьян, Пэнэшъу Мыхьамод, Гъыш Нухъ, Гостэкъо Хьумэр, нэмыкIхэри нард ешлагъэх. Апэрэ чIыплэр Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу Хъот Юныс къыдихыгъ. Баскетбол командэу «Динамо-МГТУ-м» итренер шъхьалэу Андрей Синельниковым ятIонэрэ чIыплэр фагъэшъошагъ. IофшIэным иветеранэу Азиз Оганесян яцэнэрэ хъугъэ.

Зэнэкъокъур зэрэзэхашщэрэм фэгъэхьыгъэ зэлукIэгъум къыщыгушылагъэмэ ащыщ Адыгеим ифутбол иветеранэу Юрий Филипповыр. Ащ Даур Вячеслав дэгъоу ышIэщтыгъ. Ныбджэгъур щыгъупшэрэп, ныбжьыкIэхэм щысэшлу афэхъуштыгъэу елъытэ.

Адыгеим футболымкIэ икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджаплэ идиректор игуадзэу Пэнэшъу Мыхьамодэ къызэрэтиуагъэу, илъэс къэс зэнэкъокъур нахъ гъэшIэгъон мэхъу. НэмытIэкъо Аслъан, Азиз Оганесян, Дэчъэ Хъазэртал, нэмыкIхэри зэлукIэгъухэм чемпион ащыхъугъэх. Филологие шIэ-

ныгъэхэмкIэ докторэу Бырсыр Батырбий зэнэкъокъухэм игуапэу ахэлэжъэ, нард уешIэ зыхъукIэ псынIкIэу угупшысэн фаеу елъытэ. Андрей Синельниковым къыхыгъэщырэр кощыгъо заулэ къыдэплъытэзэ рэхъатэу уешIэн зэрэфаер ары.

ХэгъэунэфыкIырэ чIыплэхэр къыдзыхыгъэхэм щытхъу тхылыхэр, кубокхэр, нэпэеллъ шлухъафтынхэр афашыгъэх.

Сурэтым итхэр (джабгъумкIэ къебгъэжъэнышъ): **Хъот Юныс, Азиз Оганесян, Андрей Синельниковыр.**

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Динамо» Ставрополь — ... Мэлылфэгъум и 14-м зэдешлагъэх.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбий.

Зэхъыщагъэр ыкIи къыдзыхыгъэКIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэлхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжъ зыхырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэlorышIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4015
Индексхэр 52161 52162
Зак. 653

Хэутыным узшыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалэр **Дэрбэ Тимур**

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр **МэшIэкъо Саид**

ПшъэдэкIыжъ зыхырэ секретарыр **ЖакIэмыкъо Аминэт**

◆ ГАНДБОЛ

С. Джэнчатэм фэгъэхьыгъ

Адыгеим гандбол бзылфыгъэ командэ щызэхэщэгъэным кIэщакIо фэхъугъэ Джэнчатэ СултIан ишIэжъ зэнэкъокъу Мыекъуапэ щэкIо. Азербайджан, Ростов-на-Дону, Ставрополь, Мыекъуапэ яспортсменкэхэр тикъалэ щызэдешIэх.

Мыекъопэ «Адыфыр» Ростов-на-Дону иныбжьыкIэ командэ 30:27-у текIуагъ. Тыгъуасэ зэнэкъокъур лъагъэкIотагъ. ШIэжъ турнирыр непэ аухышт. Джэнчатэ СултIан ыгу къытемыожьырэми, хьылхэм.

ишлушлагъэкIэ къызэрэтхэтыр зэхыхъэм къыщылауагъ Джармэкъо Юсыф, Дмитрий Щербаневым, Александр Тришиным, Джэнчатэ СултIан ила-